

Hakikat

Hakikatin Bedeli

Hakikati arayan çok. Hakikatin *hakikati aramak* veya *belli bir düşünce* olduğunu söyleyenden tutup, *hakikatsizlik* olduğunu iddia edene kadar, dünya tarihin bütün akıllıları bu listeye dahil. Akıllı olduğumu iddia edemem ama kendi cirmimce ben de.

Bu hakikat arayıcılarından bazısıyla zaman zaman sayfalar yoluyla veya ruberu konuşurken, kendime de sorduğum şu soru aklıma geliyor: *Hakikat için ne bedel ödeyebilirsiniz?*

Çoğunun hakikat arayışının, bulunduğu (iyi veya kötü) durumu daha eğlenceli kılmak dışında bir amacı olmadığını o zaman anlıyorum. Hakikat uğruna bırakınız maddi bir bedeli, tuttuğu takımı, çocukluğunun önyargılarını, akademik unvanlarından birini, iki maaşımı, kafa konforunu, itibarının üçte birini veremeyecek adam sayısı arayanların hayli önemli kısmını oluşturuyor. *Hakikat için bir kış doğalgazsız kalabilir misin?*

Buradan benim her tür bedeli ödemeye hazır olduğum anlaşılmasın. Bir bıçağa üç metre yaklaşınca tüylerim diken diken olurken, o bıçağı oğlumun boğazına dayayacak kadar hakikat peşinde değilim mesela. Ve tabii yukarıdakilerden pek çoğu benim için de geçerli. Ne getireceği belli olmayan bir hakikattense, insanî bir hayatın somut ve küçük hazları.

Bu bana insanın öğrenebileceği en büyük hakikatin belki de kendi sınırları olduğunu ilham ediyor. Mutlak bir hakikatten konuşmak insana zevk verebilir ama en fazla eğlencelik. Tanıyabileceği kadarı ise ancak taşıyabileceği kadarı.

Hakikatin Gizliliği

İnsanın yeryüzünde *eremeyeceği*, hakikate vasıl olamayacağı gibi bir inancım var. Bu doğru değil, belki de doğrudur ve fakat buna inanmak doğru değil. Bu ikisi farklı, çünkü insan inançlarından sorumlu.

İnsanlara hakikatin nasılinı göstermek, var mı, yok mu tartışmasından daha anlamlı. Çünkü varsa, eğer birilerinin onu inkar etmesi mümkün oluyorsa, *hakikatin inkarı* da işte o hakikatin içindedir. Buna mukabil yoksa, sadece

sözün onu var etmesi mümkün değildir. İnsanların sözle ikna edilmesi mümkün olsaydı, zaten söze ihtiyaç kalmazdı, herkes her şeyi görürdü.

Eğer söz gerekliyse veya söz hakikat için bir araç olabiliyorsa, hakikatin yokluğundan çok gizliliğini anlayabiliriz. Belki *yok* diyenleri haklı kılacak kadar gizli.

Herkesin Hakikati

Herkes hakikatin yanında, sen kiminle beraber hakikatin yanındasın? dedi. Fazla kullanmaktan asıl vazifesini unutmuş bir kelime olduğunu, kimsenin (ne olduğunu bildiğini iddia etse de, etmese de) hakikati inkar etmediğini ancak ne kadar düşünce varsa, o kadar hakikat olduğunu ve bunun hiçbir anlamı olmadığını söylüyordu.

Evet dedim, bu doğru. Şahsen *hakikat* ve *gerçek* arasında bir fark hissettiğim, hakikatin ele geçmez fakat teslim olunabilir, gerçeğin ise kainata dair tutarlı bir anlayış olduğunu düşündüğüm doğru. Ancak bunları da herhalde kimse aynen bu iki anlamda kullanmıyordur. O halde *hakikat* dediğimizin herkese şamil bir anlamı yok ve benimki de tabiri caizse terminolojik bir anlam oluyor.

Peki herkesin hakikati kendine mi? Kelimenin ucuzlamış olması, anlattığı kavramın da ucuzlamış olduğunu mu gösterir? Hatta *yok öyle bir şey* demek için sebep midir? Yeryüzündeki şu kadar milyar insanın hakikat hakkında herhangi bir ortak fikre sahip olmayışına bakıp, hakikat kelimesini istismar edenleri de düşününce bu mevzuu bir kenara mı kaldırmak gerekir?

Herkes hakikat hakkında farklı şeyler söylerken, onun ne olduğunu nasıl bileceğiz?

Bu sorunun verebileceğim doğrudan bir cevabı yok. Yine de hakikate yakın olmanın uzak olmaktan iyi olduğuna inandığımı söyleyebilirim. Bu hakikat sözle aktarılabilir bir hakikat olmayabilir, ancak onu gözeterek ve fitratın, vicdanın, aklın pusulasına bakarak ona yaklaşılabılır.

Bu pusulanın herkes için aynı yeri göstermeyeceği itirazı makul bir itiraz. Buna da cevabım, eğer birileri hakikate sahiden yakınsa, onların pusulasının kalıcı olacağı ve hakikati göstermeyen pusulanın takipçilerini enkaz haline getireceği şeklinde olacaktır. Eğer biri *hakikat diye bir şey yok, tek hakikat hepimizin yok olacağı* diyorsa ve hakikat sahiden buysa, o halde evet, hepimiz yok olduğumuzda hakikat kendini ifşa etmiş olacaktır. Biri de *hakikat Allah'tır ve ona yakın olan hakikate yakın olur* diyorsa ve hakikat sahiden buysa, hakkın divanında hakikat kendini ifşa etmiş olur.

Peki bu arada, yani *hakikatin ne olduğunu anlayıncaya (veya anlayamayıncaya) kadar geçen sürede* bu kadar farklı hakikatin bir arada nasıl yaşayacağımı soran olursa, *şimdi yaşadıkları gibi* derim. Arada çatallaşır, arada uzlaşır, arada kavga eder, arada savaşı, arada değişir, arada unutulur; tarih akar ve yalnız hakikat baki kalır.